

Kontrolní závěr z kontrolní akce

23/19

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Úřad průmyslového vlastnictví* za rok 2023, účetní závěrka Úřadu průmyslového vlastnictví za rok 2023 a údaje předkládané Úřadem průmyslového vlastnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2023 pod číslem 23/19. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Daniel Reisiegel, MPA.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Úřad průmyslového vlastnictví při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Úřad průmyslového vlastnictví, Praha (dále také „ÚPV“).

Kontrolováno bylo období roku 2023 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od srpna 2023 do dubna 2024.

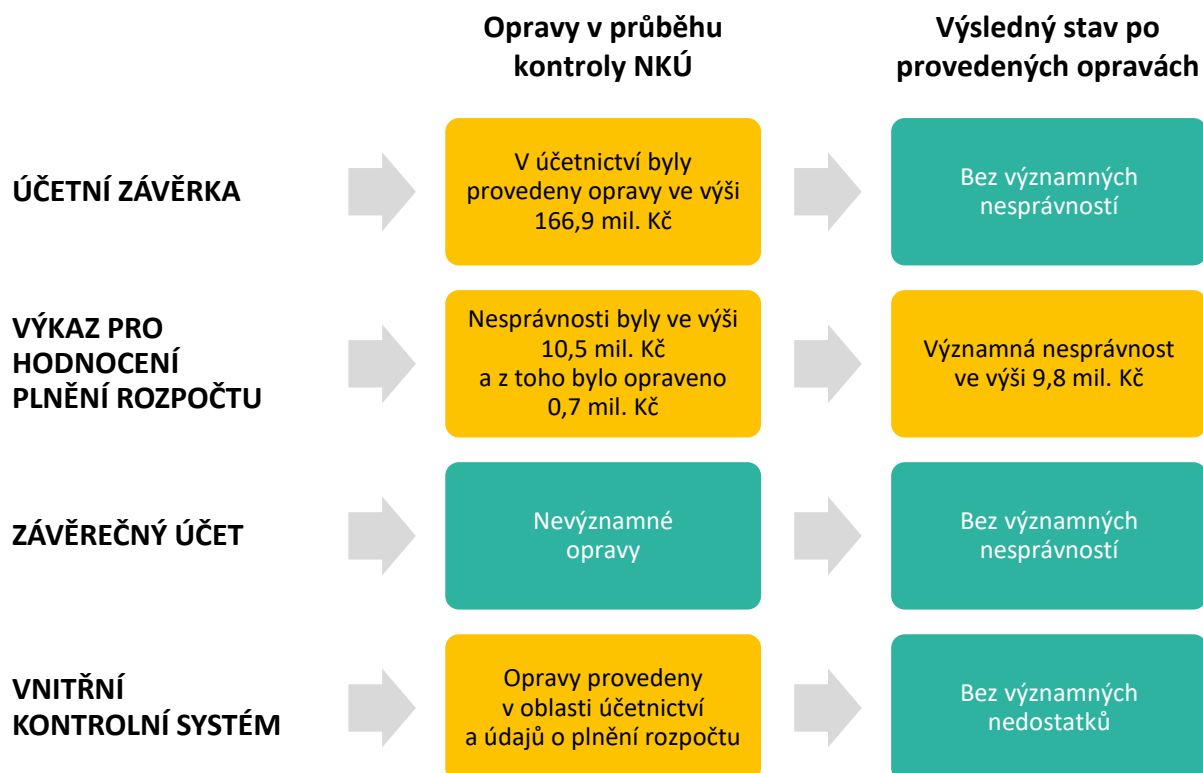
Kolegium NKÚ na svém VIII. jednání, které se konalo dne 10. června 2024,

schválilo usnesením č. 10/VIII/2024

kontrolní závěr v tomto znění:

Účetní závěrka, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, závěrečný účet a vnitřní kontrolní systém ÚPV za rok 2023

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného období 2023. Úřad průmyslového vlastnictví tak mohl zjištěné nedostatky průběžně opravovat.

- Nebyly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky s rozsáhlým dopadem na oblast kontroly

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Úřad průmyslového vlastnictví při sestavení závěrečného účtu, při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ zahájil kontrolní akci v průběhu kontrolovaného účetního a rozpočtového období 2023.

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka

Účetní závěrka ÚPV k 31. prosinci 2023 (dále také „ÚZ“)¹ podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky².

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval významné nedostatky ve vedení účetnictví, které by měly ve výši 166,9 mil. Kč vliv na zůstatky položek ÚZ. ÚPV prováděl opravy jak před předáním konsolidačních účetních záznamů za rok 2023 do *Centrálního systému účetních informací státu*³ (dále jen „CSÚIS“) dle termínů stanovených vyhláškou č. 383/2009 Sb.⁴ (hodnota provedených opravných účetních zápisů činila 75,5 mil. Kč), tak po předání těchto záznamů (hodnota provedených opravných účetních zápisů činila 91,5 mil. Kč), a to až do dne 7. března 2024, kdy ÚPV sestavil ÚZ dle zákona č. 563/1991 Sb. (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru).

V důsledku provedení účetních oprav a realizace potřebných opatření k eliminaci systémových nedostatků v průběhu kontroly NKÚ bylo účetnictví ÚPV v roce 2023 vedeno v souladu s příslušnými právními předpisy a informace v ÚZ sestavené na jeho základě jsou spolehlivé (viz část IV.1.2 tohoto kontrolního závěru).

2. Údaje předkládané Úřadem průmyslového vlastnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu

NKÚ zjistil nesprávnosti s významným dopadem na výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ÚPV za rok 2023 (dále také „výkaz FIN 1-12 OSS“), kdy ÚPV zatřídil příjmy ve výši 9,8 mil. Kč z hlediska druhového na položku rozpočtové skladby 2111 – *Příjem z poskytování služeb, výrobků, prací, výkonů a práv*, přestože je měl zatřídít na položku rozpočtové skladby 4153 – *Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie*. Současně tyto příjmy zatřídil z hlediska prostorového původu na prostorovou jednotku 1 – *Příjmy a výdaje z tuzemských zdrojů*, přestože je měl zatřídít na prostorovou jednotku 5 – *Příjmy ze zahraničních zdrojů*

¹ Informační portál MONITOR [online]. Údaje výkazů účetní závěrky [cit. 20. 5. 2024]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/48135097/ucetni-zaverka/rozhodnuti?rad=t&obdobi=2312>.

ÚZ zveřejněná v informačním portálu MONITOR k datu citace nezohledňuje opravy chyb po termínu pro odeslání konsolidačních účetních záznamů (viz část IV.1.1.2 tohoto kontrolního závěru).

² Vybranými účetními jednotkami jsou podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny.

³ Viz ustanovení § 6 odst. 5 zákona č. 563/1991 Sb.

⁴ Vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech).

a výdaje jimi kryté. NKÚ vyhodnotil informace na uvedených položkách a prostorových jednotkách jako nespolehlivé (viz část IV.2.2 tohoto kontrolního závěru).

V rozsahu ostatních informací byl uvedený výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

Vliv nesprávně zaříděného transferu na vykazované údaje popsal ÚPV v závěrečném účtu kapitoly státního rozpočtu 344 – *Úřad průmyslového vlastnictví* za rok 2023 (dále také „ZÚ 2023“).

NKÚ provedl ve výkazu FIN 1-12 OSS⁵ u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich třídění z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle rozpočtové skladby. Kromě výše uvedeného nesprávně zaříděného transferu zjistil NKÚ také nevýznamné nedostatky ve výši 0,7 mil. Kč, které ÚPV opravil ještě před sestavením výkazu FIN 1-12 OSS (viz část IV.2.1 tohoto kontrolního závěru).

3. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 344 – *Úřad průmyslového vlastnictví*

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 344 – *Úřad průmyslového vlastnictví* za rok 2023 sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb.⁶ a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí (viz část IV.3. tohoto kontrolního závěru).

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v návrhu ZÚ 2023 nevýznamné nedostatky, které ÚPV opravil, takže v ZÚ 2023 předloženém Ministerstvu financí pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu se již nevyskytovaly.

4. Vnitřní kontrolní systém ÚPV

Dle NKÚ lze vnitřní kontrolní systém (dále také „VKS“) po opatřeních přijatých v průběhu kontroly považovat v prověřovaných oblastech za účinný.

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti účetnictví a údajů o plnění rozpočtu významné nedostatky, které VKS neidentifikoval. ÚPV nedostatky v oblasti účetnictví opravil a dále ve všech oblastech přijal ve VKS dostatečná opatření k nápravě systémových nedostatků s účinností již pro kontrolované období. V případě údajů o plnění rozpočtu se jednalo o ojedinělý nedostatek (viz část IV.4. tohoto kontrolního závěru).

⁵ Informační portál MONITOR [online]. Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu [cit. 20. 5. 2024]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/48135097/rozpocet/vydaje-druhovy?rad=t&obdobi=2312>.

⁶ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o předkládání údajů pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu.

II. Informace o kontrolované oblasti

ÚPV byl s účinností od 1. 1. 1993 zřízen zákonem České národní rady č. 21/1993 Sb.⁷ Působnost ÚPV je vymezena zákonem České národní rady č. 14/1993 Sb.⁸, jakož i zvláštními právními předpisy, které upravují výkon státní správy v oblasti ochrany průmyslového vlastnictví.

ÚPV je organizační složkou státu dle zákona č. 219/2000 Sb.⁹ a zároveň je vybranou účetní jednotkou ve smyslu § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb. ÚPV je dle zákona č. 218/2000 Sb.¹⁰ a dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.¹¹ správcem kapitoly státního rozpočtu 344 – *Úřad průmyslového vlastnictví*.

Jako ústřední orgán státní správy na ochranu průmyslového vlastnictví zajišťuje ÚPV zejména veřejnoprávní ochranu průmyslového vlastnictví, provádí správní řízení v oboru průmyslového vlastnictví a poskytuje služby podporující přenos originálních výsledků výzkumu a vývoje do praxe.

Do působnosti ÚPV náleží zejména:

- rozhodovat o poskytování ochrany na vynálezy, průmyslové vzory, užitné vzory, topografie polovodičových výrobků, ochranné známky, označení původu a zeměpisná označení, včetně řízení sporných a odvolacích;
- vykonávat činnost podle zákona č. 417/2004 Sb.¹²;
- vést ústřední fond světové patentové literatury, pečovat o osvětu a vzdělávání v oboru průmyslového vlastnictví;
- vést rejstříky průmyslových práv;
- sledovat vývoj oboru průmyslového vlastnictví v Evropské unii a v mezinárodním měřítku, analyzovat získané poznatky a činit opatření řešící aktuální problémy ochrany technických řešení a práv na označení;
- pečovat o právní úpravu týkající se ochrany předmětů průmyslového vlastnictví, připravovat návrhy zákonů oboru průmyslového vlastnictví a v rámci zákonných zmocnění vydávat prováděcí vyhlášky.

Přehled vybraných údajů z ÚZ a z výkazu FIN 1-12 OSS vygenerovaného z rozpočtového systému¹³ je uveden v následujících tabulkách.

⁷ Zákon České národní rady č. 21/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů, a kterým se provádějí další opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁸ Zákon České národní rady č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví.

⁹ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹⁰ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹¹ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

¹² Zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví.

¹³ Dle ustanovení § 3 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb. je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (údaje za rok 2023) (v mil. Kč)

Ukazatel	Částka
Aktiva netto, pasiva	358,6
Náklady	227,5
Výnosy	293,7
Výsledek hospodaření běžného účetního období	66,2

Zdroj: účetní závěrka ÚPV za rok 2023.

Pozn.: ÚPV v ÚZ vykázal aktiva v hodnotě brutto ve výši 565,5 mil. Kč upravené o korekce ve výši 206,9 mil. Kč.

Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů (údaje za rok 2023) (v mil. Kč)

Položka výkazu	Částka
901 – Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	0,4
902 – Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	3,3
905 – Vyřazené pohledávky	1,4
913 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	8,2
934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	42,2
968 – Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů	0,3
974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	55,0
986 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	102,0

Zdroj: účetní závěrka ÚPV za rok 2023.

Tabulka č. 3: Údaje z výkazu FIN 1-12 OSS (v mil. Kč)

Ukazatel	Částka
Příjmy (skutečnost celkem)	302,7
Výdaje (skutečnost celkem)	218,8

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akce byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda ÚPV při vedení účetnictví v roce 2023, při sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2023, při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu¹⁴ a při sestavení závěrečného účtu za rok 2023 postupoval v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu FIN 1-12 OSS představuje součet celkových příjmů a výdajů ve sloupci *Skutečnost*, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví¹⁵ a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ, na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 a na ZÚ 2023.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy, správnost používání účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 410/2009 Sb.¹⁶ U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda bylo dodrženo správné třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných Úřadem průmyslového vlastnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ s ohledem na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména s ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.

V případě uzavírání smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁷

¹⁴ Dle ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. jsou organizační složky státu (dále také „OSS“) povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a dle přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají OSS údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz FIN 1-12 OSS.

¹⁵ ÚPV je jakožto OSS povinen v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

¹⁶ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁷ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil nastavení VKS v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu (vnitřní předpisy, interní audit, účetní metody, účetní doklady, účetní knihy, inventarizace majetku a závazků, účetní závěrka a schvalování účetní závěrky) dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb.¹⁸ a vyhlášky č. 416/2004 Sb.¹⁹ NKÚ dále u prověřovaných operací v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb. vyhodnotil funkčnost VKS, tj. zda jsou prvky VKS implementovány tak, aby bylo zamezeno vzniku nesprávností. Kombinace zjištění týkajících se nastavení a funkčnosti VKS ve výše uvedených oblastech pak byla podkladem pro hodnocení účinnosti vnitřního kontrolního systému ÚPV.

Při kontrole ZÚ 2023 bylo prověřeno, zda je závěrečný účet sestaven v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb. a zda je také v souladu se skutečností, tzn. zda vybrané údaje uváděné v závěrečném účtu jsou správné a úplné ve srovnání s finančními výkazy obsahujícími údaje pro hodnocení plnění rozpočtu, s údaji v účetnictví, s údaji z účetních závěrek ÚPV, s podklady jednotlivých věcně příslušných útvarů ÚPV a s jinými veřejně dostupnými zdroji, např. usneseními vlády České republiky, veřejně přístupnými rejstříky apod.

V rámci kontroly byl rovněž proveden rozbor výsledku hospodaření ÚPV z aktuálního a peněžního pohledu. Kontrola se dále zaměřila na to, zda a jak ÚPV využívá aktuální účetní informace včetně informací vykazovaných na podrozvahových účtech.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Hodnoty uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž může vzniknout nesoulad v uváděných finančních údajích.

¹⁸ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁹ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví, účetní opravy realizované ÚPV v průběhu kontroly a spolehlivost údajů ÚZ

1.1 Opravy chyb v účetnictví v průběhu účetního období

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného účetního období 2023, což umožnilo ÚPV ještě v průběhu kontroly před uzavřením účetních knih a sestavením účetní závěrky provést opravu v účetnictví identifikovaných nedostatků. ÚPV před termínem pro odeslání konsolidačních účetních záznamů za rok 2023 a po termínu odeslání konsolidačních účetních záznamů do CSÚIS dle vyhlášky č. 383/2009 Sb. opravil chyby v účetnictví, čímž předešel vzniku nesprávností v ÚZ v souhrnné výši 166,9 mil. Kč.

1.1.1 Opravy chyb v účetnictví před termínem pro odeslání konsolidačních účetních záznamů

ÚPV provedl opravy a přijal odpovídající systémová opatření ve vedení účetnictví a výkaznictví před předáním konsolidačních účetních záznamů za rok 2023 do CSÚIS dle termínů stanovených vyhláškou č. 383/2009 Sb. Především se jednalo o následující případy:

- ÚPV začal účtovat o výnosech z komunitárního programu Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví jako o přijatých prostředcích ze zahraničí. ÚPV odúčtoval podmíněnou pohledávku ve výši 42,0 mil. Kč z podrozvahového účtu 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv* a tu část, která měla zůstat zaúčtována, ÚPV zachytil na správném podrozvahovém účtu 913 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů* ve výši 8,2 mil. Kč. Dále přeúčtoval z účtu 649 – *Ostatní výnosy z činnosti* na účet 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů* částku ve výši 5,8 mil. Kč a současně ÚPV začal účtovat o přijaté záloze na účtu 374 – *Krátkodobé přijaté zálohy na transfery*.
- ÚPV provedl opravu účtování členského příspěvku Světové organizaci duševního vlastnictví ve výši 3,4 mil. Kč z účtu 549 – *Ostatní náklady z činnosti* na účet 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*, neboť se svou povahou jednalo o transfer do zahraničí.
- ÚPV provedl úpravu majetkové evidence v souladu s nastavenými hranicemi ocenění pro zařazení majetku na příslušné syntetické a podrozvahové účty. V důsledku toho ÚPV přeúčtoval 1 052 majetkových položek v celkové hodnotě 2,4 mil. Kč z účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* na účet 902 – *Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek* a vyřadil z majetkové evidence 2 657 majetkových položek v celkové hodnotě 1,9 mil. Kč.
- ÚPV zapracoval informace k oblasti poplatků za udržování evropských patentů nově do přílohy ÚZ a do ZÚ 2023 tak, aby bylo možné v plné míře ze způsobu vykazování v účetní závěrce a v rozpočtu dovodit, že ÚPV odvádí část vybraných poplatků na bankovní účet Evropskému patentovému úřadu.
- ÚPV všechny výkazy ÚZ sestavil tak, aby obsahovaly zákonem stanovené náležitosti (doplnil např. název účetní jednotky, její sídlo, právní formu účetní jednotky apod.).

V průběhu kontrolovaného období ÚPV dále zapracoval do vnitřních předpisů systémová opatření s účinností od roku 2024, jejichž vliv byl na hodnoty vykazované k 31. 12. 2023 nevýznamný. Za účelem zajištění jejich fungování ÚPV především doplnil chybějící a nedostačující účetní metody a postupy (jedná se např. o zapracování postupu tvorby a použití

opravných položek a o správný způsob stanovení zbytkové hodnoty majetku v souladu s ČÚS č. 708²⁰).

1.1.2 Opravy chyb v účetnictví po termínu pro odeslání konsolidačních účetních záznamů

NKÚ zjistil významný nedostatek ve výši 91,5 mil. Kč v konsolidačních účetních záznamech za rok 2023 předaných do CSÚIS dle termínů stanovených vyhláškou č. 383/2009 Sb.

ÚPV nesprávně odúčtoval hospodářský výsledek za rok 2022 z účtu 431 – *Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení*. ÚPV měl vykázat zůstatek na tomto účtu, neboť předseda ÚPV podepsal „protokol o schválení účetní závěrky za rok 2022“ po termínu stanoveném vyhláškou č. 220/2013 Sb.²¹ Řádná účetní závěrka, která nebyla schválena do šesti měsíců ode dne, ke kterému se účetní závěrka sestavuje, se dle § 28 odst. 1 vyhlášky č. 220/2013 Sb. považuje za neschválenou a není možné ani její dodatečné schválení. V důsledku toho nebyl podle předmětné vyhlášky schválen ani výsledek hospodaření²² a jeho rozdělení. V této věci uvádí metodická podpora Ministerstva financí²³, že schválení výsledku hospodaření a jeho rozdělení je možné následně uskutečnit v okamžiku schválení účetní závěrky a výsledku hospodaření za rok 2023, tedy nejpozději do konce června 2024.

ÚPV identifikovaný nedostatek opravil po termínu pro odeslání konsolidačních účetních záznamů do CSÚIS dle vyhlášky č. 383/2009 Sb. a dne 7. března 2024 zaslal do CSÚIS nové opravené konsolidační účetní záznamy²⁴ za účetní období 2023 ve smyslu vyhlášky č. 383/2009 Sb.

1.2 Spolehlivost údajů ÚZ

ÚPV vykázal údaje ÚZ v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty, v přehledu o peněžních tocích, v přehledu o změnách vlastního kapitálu a v příloze.

NKÚ stanovil pro vyhodnocení spolehlivosti údajů ÚZ hladinu významnosti²⁵ ve výši 6,0 mil. Kč²⁶.

V ÚZ sestavené po provedení oprav uvedených v části IV.1.1 tohoto kontrolního závěru nebyly zjištěny žádné neopravené nesprávnosti.

²⁰ Český účetní standard pro některé vybrané účetní jednotky č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku*.

²¹ Vyhláška č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek.

²² Viz ustanovení § 29 odst. 1 vyhlášky č. 220/2013 Sb.

²³ Ministerstvo financí České republiky [online]. *Otázky – schvalování účetních závěrek* [cit. 20. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/metodicka-podpora/otazky-a-odpovedi-ucetnictvi-statu/otazky-schvalovani-ucetnich-zaverek>.

²⁴ Tyto nové účetní záznamy týkající se účetního období 2023 se v CSÚIS zobrazují s příznakem „po termínu“.

²⁵ Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²⁶ NKÚ stanovil pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích ÚZ hladinu významnosti ve výši 2 % z celkových výnosů, které byly k 31. 12. 2023 vykázány ve výši 293,7 mil. Kč. Vypočtená hladina významnosti je zaokrouhlena na celé miliony Kč.

Dle NKÚ účetní závěrka ÚPV sestavená k 31. 12. 2023 podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

Spolehlivé informace účetní závěrky mají dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. umožnit jejím uživatelům činit ekonomická rozhodnutí. NKÚ v rámci kontroly provedl rozbor výsledku hospodaření ÚPV z pohledu aktuálního (účetního) a peněžního (plnění rozpočtu), viz příloha č. 1, a popsal, zda a jak ÚPV využívá aktuální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech, viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru.

2. Údaje předkládané Úřadem průmyslového vlastnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023

2.1 Opravy chyb v klasifikaci rozpočtových příjmů a výdajů v průběhu roku 2023

NKÚ zahájil kontrolu již v průběhu rozpočtového období 2023, což umožnilo ÚPV provést opravy nedostatků identifikovaných v oblasti rozpočtu ještě před sestavením výkazu FIN 1-12 OSS.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nevýznamné nedostatky ve výši 0,7 mil. Kč v klasifikaci rozpočtových příjmů a výdajů. ÚPV opravil tyto nedostatky ještě před sestavením výkazu FIN 1-12 OSS, takže neměly dopad v podobě nesprávností na údaje předkládané ÚPV pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2023. Zejména se jednalo o zařídění příjmů z kurzovního za účast na specializačních kurzech v oblasti průmyslových práv ve výši 0,5 mil. Kč, které byly Úřadem průmyslového vlastnictví nesprávně klasifikovány rozpočtovou položkou 2113 – *Příjem ze školného* namísto rozpočtové položky 2111 – *Příjem z poskytování služeb, výrobků, prací, výkonů a práv*.

2.2 Neopravené nesprávnosti ve výkazu FIN 1-12 OSS

NKÚ zjistil ve finančních výkazech odeslaných do *Integrovaného informačního systému Státní pokladny* nesprávnosti s významným dopadem na výkaz FIN 1-12 OSS, kdy ÚPV zařídil příjmy z titulu transferů ze zahraničí od Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví ve výši 9,8 mil. Kč z hlediska druhového na položku rozpočtové skladby 2111 – *Příjem z poskytování služeb, výrobků, prací, výkonů a práv*, přestože je měl zařadit na položku rozpočtové skladby 4153 – *Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie*. Současně tyto příjmy zařídil z hlediska prostorového původu na prostorovou jednotku 1 – *Příjmy a výdaje z tuzemských zdrojů*, přestože je měl zařadit na prostorovou jednotku 5 – *Příjmy ze zahraničních zdrojů a výdaje jimi kryté*. ÚPV popsal v ZÚ 2023 tuto nesprávnost, a to v části *Příjmy*²⁷.

2.3 Spolehlivost údajů výkazu FIN 1-12 OSS

NKÚ stanovil pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu hladinu významnosti ve výši 6,0 mil. Kč²⁸.

²⁷ V podseskupení položek 211 – *Příjmy z vlastní činnosti* a v podseskupení položek 415 – *Neinvestiční transfery přijaté ze zahraničí*.

²⁸ NKÚ stanovil pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu hladinu významnosti ve výši 2 % z celkových příjmů, které byly k 31. 12. 2023 vykazány ve výši 302,7 mil. Kč. Vypočtená hladina významnosti je zaokrouhlena na celé miliony Kč.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu ÚPV sestaveném k 31. 12. 2023 u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich druhového, odvětvového a prostorového třídění dle rozpočtové skladby.

NKÚ zjistil, že ÚPV nevykázal některé informace v souladu s vyhláškou č. 412/2021 Sb.²⁹ (viz část IV.2.2 tohoto kontrolního závěru). Jednalo se o údaje v celkové výši 9,8 mil. Kč v rozsahu uvedeném v následující tabulce.

Tabulka č. 4: Zjištěné nesprávnosti – údaje předkládané pro hodnocení plnění rozpočtu (v mil. Kč)

Nesprávnost v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu			
Údaje předkládané pro hodnocení plnění rozpočtu	Hodnotová chyba		Celková započtená nesprávnost
	Nadhodnocení	Podhodnocení	
CELKOVÁ NESPRÁVNOST ZA PŘÍJMY A VÝDAJE	9,8	9,8	9,8
Příjmy	9,8	9,8	9,8
Výdaje	0,0	0,0	0,0

Zdroj: výpočet provedl NKÚ na základě dat získaných kontrolou.

Uvedená nesprávnost měla významný vliv na výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ÚPV k 31. 12. 2023. Z tohoto důvodu vyhodnotil NKÚ informace na uvedených položkách a prostorových jednotkách jako nespolehlivé. Vliv nesprávně zaříděného transferu na vykazované údaje popsal ÚPV v ZÚ 2023.

V rozsahu ostatních informací byl uvedený výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

3. Závěrečný účet kapitoly 344 – Úřad průmyslového vlastnictví za rok 2023

Při kontrole ZÚ 2023 se NKÚ zaměřil na dodržení souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb., na ověření správnosti a úplnosti údajů a číselných hodnot uvedených v průvodní zprávě, v číselných sestavách a v tabulkových přílohách.

NKÚ zjistil, že ÚPV v návrhu ZÚ 2023 neuvedl některé skutečnosti správně. Ve většině případů se jednalo o nesoulad mezi údaji v textu a dostupnými podklady, příp. o matematické nesprávnosti výpočtů v textu ZÚ 2023.

ÚPV všechny identifikované nedostatky opravil a v ZÚ 2023 předloženém Ministerstvu financí pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu se již nevyskytovaly.

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 344 – Úřad průmyslového vlastnictví za rok 2023 sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

4. Vnitřní kontrolní systém ÚPV

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v oblasti účetnictví a údajů o plnění rozpočtu významné nedostatky, které VKS neidentifikoval. Nedostatky v oblasti účetnictví, jejichž souhrnný dopad na zůstatky položek ÚZ byl ve výši 166,9 mil. Kč, ÚPV v průběhu kontroly opravil a přijal ve VKS

²⁹ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

dostatečná opatření k nápravě systémových nedostatků (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru).

V případě údajů předkládaných Úřadem průmyslového vlastnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 NKÚ zjistil ojedinělý nedostatek, na který ÚPV reagoval v ZÚ 2023, kde u příslušných rozpočtových položek uvedl komentáře ke zjištěné nesprávnosti vč. propojení na přílohové tabulky, které se na rozpočtové položky vážou.

NKÚ dále ověřil, že závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 344 – *Úřad průmyslového vlastnictví* za rok 2023 byl sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům i údajům z dalších evidencí (viz část IV.3 tohoto kontrolního závěru).

Po přijetí systémových opatření ve vztahu k roku 2023 ve VKS mohl NKÚ konstatovat, že vnitřní kontrolní systém ÚPV lze v prověřovaných oblastech považovat za účinný.

5. Ostatní zjištění

ÚPV vydal peněžní prostředky státního rozpočtu v celkové výši 72,5 tis. Kč na plnění dle objednávky, kterou nezaslal správci registru smluv k uveřejnění. Vzhledem k tomu, že ve lhůtě do 3 měsíců nedošlo k uveřejnění objednávky v registru smluv, byla v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 zákona č. 340/2015 Sb. zrušena od počátku.

ÚPV tak neoprávněně použil peněžní prostředky státního rozpočtu³⁰, což nasvědčuje porušení rozpočtové kázně v celkové výši 72,5 tis. Kč³¹.

ÚPV po upozornění NKÚ uzavřel dne 2. února 2024 smlouvu o vypořádání závazků a odeslal ji k uveřejnění, téhož dne byla zveřejněna v registru smluv.

Seznam zkratk

CSÚIS	<i>Centrální systém účetních informací státu</i>
ČÚS	český účetní standard pro některé vybrané účetní jednotky
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka státu
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví
ÚZ	účetní závěrka Úřadu průmyslového vlastnictví k 31. prosinci 2023
VKS	vnitřní kontrolní systém
výkaz FIN 1-12 OSS	výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ÚPV za rok 2023
ZÚ 2023	závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 344 – <i>Úřad průmyslového vlastnictví</i> za rok 2023

³⁰ Ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb.

³¹ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření ÚPV

Převažujícími činnostmi ÚPV je zajišťování veřejnoprávní ochrany průmyslového vlastnictví, provádění správního řízení v oboru průmyslového vlastnictví, poskytování informační služby a zabezpečování plnění závazků v oboru průmyslového vlastnictví, které vyplývají z členství v Evropské unii a z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. ÚPV vede rejstřík průmyslových práv a ústřední fond světové patentové literatury. Tyto činnosti měly zásadní vliv na vykázané účetní i rozpočtové informace k 31. 12. 2023, kde se promítly zejména následujícím způsobem:

– oblast účetních údajů (výkazy: rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha)

- **prostřednictvím nákladů z činnosti** zejména z titulu mzdových nákladů ve výši 118,4 mil. Kč vykazovaných na účtu 521 – *Mzdové náklady*, dále z titulu souvisejících nákladů na sociální pojištění ve výši 39,5 mil. Kč vykazovaných na účtu 524 – *Zákonné sociální pojištění* a také z titulu nákladů na technologickou podporu informačního systému řízení o přihláškách a vedení rejstříku průmyslových práv ve výši 24,1 mil. Kč vykazovaných na účtu 518 – *Ostatní služby*;
- **prostřednictvím krátkodobého finančního majetku** (účet 245 – *Jiné běžné účty*) z titulu přijatých cizích prostředků vedených na bankovním účtu cizích prostředků dle § 45 odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. ve výši 62,0 mil. Kč; jednalo se zejména o cizí prostředky z titulu udržovacích poplatků za evropské patenty. Část vybraných poplatků odvádí ÚPV na bankovní účet Evropského patentového úřadu;
- **prostřednictvím krátkodobých závazků** (účet 378 – *Ostatní krátkodobé závazky*) z titulu zejména udržovacích poplatků za evropské patenty na bankovním účtu cizích prostředků ve výši 47,2 mil. Kč;
- **prostřednictvím krátkodobých pohledávek** (účet 388 – *Dohadné účty aktivní*) z titulu mezinárodní spolupráce ve výši 21,0 mil. Kč; jednalo se zejména o pohledávky z titulu kooperačních smluv od zahraničních institucí Světové organizace duševního vlastnictví a Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví;
- **prostřednictvím výnosů z činnosti** zejména z titulu udržovacích poplatků a udržovacích poplatků za evropské patenty vykazovaných na účtu 609 – *Jiné výnosy z vlastních výkonů* ve výši 194,3 mil. Kč, dále z titulu správních poplatků vykazovaných na účtu 605 – *Výnosy ze správních poplatků* ve výši 75,7 mil. Kč;
- **prostřednictvím podrozvahových účtů**, a to zejména dlouhodobých podmíněných závazků z předmětu činnosti ÚPV v celkové výši 157,0 mil. Kč (podrozvahový účet 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv* a podrozvahový účet 986 – *Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení*) a dlouhodobých podmíněných pohledávek z předmětu činnosti ÚPV v celkové výši 42,2 mil. Kč (podrozvahový účet 934 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv*);

– oblast rozpočtových údajů (výkaz FIN 1-12 OSS)

- v rámci nedaňových příjmů v podobě příjmů z poplatků ve výši 176,4 mil. Kč (rozpočtová položka 2352 – Příjem z poplatků za udržování evropského patentu v platnosti) a v rámci běžných výdajů v podobě poskytnutých platů ve výši 116,6 mil. Kč (zejména rozpočtová položka 5013 – Platy zaměstnanců na služebních místech podle zákona o státní službě).

Na hospodaření ÚPV se dá nahlížet dvěma různými způsoby:

- lze sledovat plnění rozpočtu, tj. využívat výkaznictví založené na peněžní bázi³²,
- nebo lze sledovat údaje z účetnictví, tj. používat výkaznictví založené na akruální bázi³³.

Porovnáním výsledku rozpočtového hospodaření ÚPV za rok 2023 hodnoceného na bázi peněžních toků dle finančního výkazu (přebytek 83,9 mil. Kč) a výsledku dle akruální báze, tj. výsledku hospodaření běžného účetního období dle výkazu zisku a ztráty (zisk 66,2 mil. Kč), byl zjištěn rozdíl ve výši 17,8 mil. Kč.

Rozdíl vznikl mj. tím, že ÚPV vykázal v roce 2023 náklady bez realizace souvisejících výdajů (zejména náklady na odpisy dlouhodobého majetku ve výši 17,7 mil. Kč) a výdaje bez souvisejících nákladů (zejména výdaje na pořízení dlouhodobého majetku ve výši 11,6 mil. Kč). Další hlavní důvody vzniku rozdílu mezi saldem peněžních toků a hospodářským výsledkem běžného účetního období jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 1: Významné účetní operace způsobující rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření ÚPV k 31. 12. 2023 (v mil. Kč)

Účetní operace způsobující rozdíl mezi příjmy a výnosy			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Pokles krátkodobých pohledávek	4,7		4,7
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za významné operace celkem			4,7
Účetní operace způsobující rozdíl mezi výdaji a náklady			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Odpisy dlouhodobého majetku	0,0	17,7	-17,7
Nárůst krátkodobých závazků	0,0	7,1	-7,1
Výdaje na pořízení dlouhodobého majetku	11,6	0,0	11,6
Rozdíl mezi výdaji a náklady za významné operace celkem			-13,2
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření ÚPV za významné operace celkem			17,8

Zdroj: položky účetních dokladů, ÚZ; vypracoval NKÚ.

³² Peněžní báze zachycuje příjmy a výdaje peněžních prostředků.

³³ Akruální báze (nebo také princip, koncept) je jedna ze základních účetních zásad a spočívá v tom, že náklady a výnosy se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, aniž by bylo bráno v úvahu, kdy došlo k reálnému pohybu peněz, a zároveň se účtuje o nárocích (pohledávkách) a závazcích.

1. Využívání účetních informací v podmínkách ÚPV

Účetními informacemi jsou myšleny údaje z účetních závěrek i údaje, na jejichž základě je účetní závěrka sestavena a které mají vazbu na údaje z účetní závěrky (tj. účetní knihy a další z nich vycházející údaje a sestavy).

Zákon č. 563/1991 Sb. v ustanovení § 7 odst. 1 stanoví požadavek, aby sestavená účetní závěrka mohla uživatelům sloužit k činění ekonomických rozhodnutí. Právní předpisy nevyžadují, aby organizační složky státu použily informace ze svých účetních závěrek a účetních dat pro svá konkrétní ekonomická rozhodování. Je pak na účetních jednotkách, zda je pro tyto účely použijí, včetně využití pro plánování – rozpočet.

Ekonomický odbor ÚPV tvoří oddělení finanční a oddělení technických služeb. Skupina odpovědná za rozpočet v rámci finančního oddělení zabezpečuje zejména zpracování a projednání návrhu rozpočtu ÚPV. Skupina odpovědná za účetnictví v rámci finančního oddělení zajišťuje vedení finančního účetnictví a zpracovává účetní výkazy ve stanoveném rozsahu a periodicitě.

ÚPV používá ekonomický informační systém JASU obsahující mj. moduly *Rozpočet* a *Účetnictví*, jež jsou navzájem provázány.

Za externího uživatele svých účetních informací považuje ÚPV převážně Ministerstvo financí (při probíhajících kontrolách na ÚPV), dále Nejvyšší kontrolní úřad a Český statistický úřad.

Vedení ekonomického odboru ÚPV využívá účetní informace v omezené míře, např. ředitel ekonomického odboru pro následnou řídicí kontrolu. Jejich uživatelem je také interní auditorka při provádění interních auditů.

Pro účely vlastního rozhodování a řízení využívá ÚPV zejména následující informace:

- vlastní kapitál (jmění, fondy, výsledek hospodaření)
 - pro tvorbu a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb a
 - k sestavení čtvrtletního přehledu čerpání.

Pro sestavování a hodnocení plnění rozpočtu využívá ÚPV:

- u oběžných aktiv (z účetních sestav) informace o zálohových platbách (např. zálohy na energie) a
- u podmíněných pohledávek/závazků stav pro sestavování návrhu rozpočtu.

ÚPV přednostně pro sestavování a hodnocení rozpočtu používá sestavy *Čerpání rozpočtu*. Rozpočet ÚPV není členěn na jednotlivé útvary. Návrh rozpočtu vždy vychází především ze stavu čerpání prostředků v minulém roce, tedy jsou brány v potaz nejen veškeré zaplacené zálohy, ale i jejich konečné vyúčtování. Návrh na další rok tak odráží stav období minulého s přihlédnutím k očekávaným změnám (např. inflace a jiné vlivy).

2. Informace vykazované na podrozvahových účtech ÚPV

Na podrozvahových účtech se účtuje o skutečnostech, o nichž se neúčtuje na rozvahových účtech. Jedná se o tzv. podmíněné pohledávky, podmíněné závazky a další podrozvahová aktiva a pasiva, jež souvisejí s budoucím přírůstkem nebo úbytkem majetku nebo jiného aktiva, závazku nebo jiného pasiva, ke kterému může dojít na základě stanovené podmínky nebo podmínek. Významnost pro účtování na podrozvahových účtech a oceňování podmíněných aktiv a podmíněných pasiv si ÚPV pro rok 2023 upravil následovně:

Tabulka č. 1: Úprava významnosti a oceňování na podrozvahových účtech ÚPV pro rok 2023

Oblast podrozvahové evidence	Významnost	Oceňování
Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek (podrozvahový účet 901)	Významnost nebyla stanovena	Hranice pro ocenění jiného drobného dlouhodobého nehmotného majetku jsou 3 000 Kč až 4 999,99 Kč
Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek (podrozvahový účet 902)	Významnost nebyla stanovena	Hranice pro ocenění jiného drobného dlouhodobého hmotného majetku jsou 1 500 Kč až 2 999,99 Kč
Vyřazené pohledávky (podrozvahový účet 905)	Významnost nebyla stanovena	Hodnota vyřazené pohledávky
Podmíněné pohledávky z jiných smluv (podrozvahový účet 933 a 934)	50 000 Kč bez DPH	V případě smluv uzavřených na dobu neurčitou se při stanovení výše dlouhodobé podmíněné pohledávky vychází z předpokladu, že smlouva bude pokračovat další 3 roky
Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů (podrozvahový účet 968)	Významnost nebyla stanovena	Hodnota cizího majetku
Podmíněné závazky z jiných smluv (podrozvahový účet 973 a 974)	50 000 Kč bez DPH	V případě smluv uzavřených na dobu neurčitou se při stanovení výše dlouhodobého podmíněného závazku vychází z předpokladu, že smlouva bude pokračovat další 3 roky
Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů (podrozvahový účet 986)	Významnost nebyla stanovena	Částka, která je předmětem sporu či řízení

Zdroj: vnitřní předpisy ÚPV, ÚZ ÚPV; vlastní zpracování NKÚ.

Z analýzy údajů účetního deníku ÚPV za rok 2023 vyplývá, že podíl účetních zápisů na podrozvahových účtech představoval 1,4 % všech účetních zápisů³⁴ v účetním deníku.

Celková výše zůstatků vykázaných na podrozvahových účtech ÚPV v letech 2021 a 2022 přesahovala 15 mld. Kč. Naproti tomu výše zůstatků vykázaných na podrozvahových účtech ÚPV v roce 2023 činila již jen cca 213 mil. Kč, tj. pouze přes 1 % předchozích zůstatků. Tento výrazný pokles byl způsoben odúčtováním soudního sporu evidovaného na podrozvahovém

³⁴ Z celkových 25 669 řádků v účetním deníku se podrozvahových účtů týkalo 372 řádků, přičemž na počet záznamů měla vliv skutečnost, že v některých případech ÚPV o podmíněných pohledávkách a závazcích neúčtoval průběžně, ale až souhrnným dokladem ke konci roku.

účtu 986 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení ve výši 15 442,7 mil. Kč.

Tabulka č. 2: Přehled zůstatků podrozvahových účtů vykázaných v účetních závěrkách ÚPV za roky 2021 až 2023 (v mil. Kč)

	2023	2022	2021
P.I. Majetek a závazky účetní jednotky	5,1	2,4	2,4
901 – Jiný drobný dl. nehmotný majetek	0,4	0,6	0,6
902 – Jiný drobný dl. hmotný majetek	3,3	1,0	0,9
905 – Vyřazené pohledávky	1,4	0,8	0,8
P.II. Kr. podmíněné pohledávky a závazky z transferů	8,2	0,0	0,0
913 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	8,2	0,0	0,0
P.III. Podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou	0,0	0,0	0,0
P.IV. Další podmíněné pohledávky	42,2	90,2	110,3
934 – Dl. podmíněné pohledávky z jiných smluv	42,2	90,2	110,3
P.V. Dl. podmíněné pohledávky a závazky z transferů	0,0	0,0	0,0
P.VI. Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku	0,3	0,3	0,4
z toho:			
968 – Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů	0,3	0,3	0,4
P.VII. Další podmíněné závazky	157,0	15 496,1	15 493,0
974 – Dl. podmíněné závazky z jiných smluv	55,0	53,4	51,8
986 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	102,0	15 442,7	15 441,2
P.VIII. Ostatní podmíněná aktiva a pasiva a vyrovnávací účty	0,0	0,0	0,0
Suma zůstatků na podrozvahových účtech	212,8	15 589,0	15 606,0
z toho:			
podmíněná aktiva	55,5	92,6	112,6
podmíněná pasiva	157,3	15 496,4	15 493,4

Zdroj: účetní závěrky ÚPV za roky 2021 až 2023; vlastní zpracování NKÚ.

Pozn.: Název položky P.VIII. je uveden dle vyhlášky č. 410/2009 Sb., a proto obsahuje i „vyrovnávací účet“, samotné vyčíslené údaje jsou však o „vyrovnávací účet“ očištěny; vyrovnávací účet je pouze technického charakteru bez ekonomické interpretace.

Podmíněná aktiva a podmíněná pasiva ÚPV lze rozdělit do těchto kategorií z hlediska pravděpodobnosti jejich vzniku a následného zachycení v rozvaze (viz i následující tabulka):

- **V podstatě jistá a očekávaná aktiva/pasiva** – úhrada podmíněné pohledávky či závazku je již rozpočtována a je jen otázkou času, kdy k plnění dojde.

V případě ÚPV se jedná zejména o podmíněné pohledávky z titulu očekávaných příjmů prostředků za provádění rešerší na přihlášky mezinárodních ochranných známek pro Světovou organizaci duševního vlastnictví (podrozvahový účet 934), dále o podmíněné pohledávky z titulu očekávaných příjmů z komunitárního programu Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (podrozvahový účet 913) a dlouhodobé podmíněné závazky z titulu očekávané platby za členský poplatek stejné mezinárodní organizaci (podrozvahový účet 974).

- **Aktiva/pasiva podmíněná specifickým rizikem** – podmíněné pohledávky a závazky spojené se situacemi, které mohou nastat, avšak výsledek není pod kontrolou účetní

jednotky, a proto pro jednotku představují sledované riziko (např. soudní spory, poskytnuté záruky).

V případě ÚPV se jedná o dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů (podrozvahový účet 986).

- **Aktiva/pasiva nejistá, neočekávaná k plnění** – jde o hypotetické podmíněné pohledávky a závazky; jejich vznik, a tedy ani plnění nejsou předpokládány (např. potenciální náhrada za případné zničení vypůjčeného majetku).

V případě ÚPV se jedná právě o potenciální náhradu z titulu vypůjčeného majetku (podrozvahový účet 968).

Tabulka č. 3: Kategorizace podmíněných aktiv a podmíněných pasiv (v mil. Kč)

Kategorie podmíněných aktiv a podmíněných pasiv	Hodnota vykázaná k 31. 12. 2023
I. v podstatě jistá a očekávaná aktiva/pasiva	105,4
913 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	8,2
934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	42,2
974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	55,0
II. podmíněná specifickým rizikem, jež není plně pod kontrolou účetní jednotky	102,0
986 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	102,0
III. nejistá, neočekávaná k plnění	0,3
968 – Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů	0,3

Zdroj: účetní závěrka ÚPV za rok 2023; vlastní zpracování NKÚ.